

Heraldisch Tijdschrift

Periodiek voor wapen- zegel- en vlaggenkunde

jaargang 26
Nummer

1

januari
februari

2020

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

J.A. de Boo
Zeeuwse heraldiek

Bernard Grothues
De nieuwe heraldische symboliek
van Alexander Kurov

COLOFON

Redactie Heraldisch Tijdschrift
J.A. de Boo, hoofdredacteur
R.W. van Dijk, eindredacteur
L.F. van der Linden
T. Metselaars
Redactieadres:
info@ngv.nl

Het Heraldisch Tijdschrift (HT) wordt uitgegeven door de Nederlandse Genealogische Vereniging. NGV-leden ontvangen het blad bij het blad Gens Nostra. Voor een abonnement op uitsluitend het HT à € 30,- p.j. en € 40,- p.j. bij een buitenlands adres, neemt men contact op met ledenadministratie@ngv.nl onder vermelding 'Abonnement HT'. Voor losse nummers: Dienst Bestellingen NGV, Postbus 50, 3980 CB Bunnik, of info@ngv.nl

Het blad biedt enerzijds wetenschappelijk verantwoorde publicaties over heraldische onderwerpen en terreinen die de klassieke heraldiek raken en is anderzijds een laagdrempelig forum dat lezers uitnodigt tot publiceren van eigen onderzoek.

Taak redactie

De redactie selecteert kopij op bruikbaarheid en maakt deze pasklaar voor publicatie. Dit kan meebrengen dat een bijdrage tekstueel wordt aangepast. Bij ingrijpende wijzigingen neemt de redactie contact op met de auteur, die zelf verantwoordelijk blijft voor de inhoud van de bijdrage. Artikelen in het HT geven dus niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie weer.

Auteurs leveren kopij MS-Word als platte tekst, uitsluitend aan via redactie-ht@heraldiek.ngv.nl. Afbeeldingen worden niet in de tekst, maar separaat bijgeleverd met ten minste 100 pixels per af te drukken centimeter (voor bijvoorbeeld een 1 koloms-foto 1000 pixels in de breedte).

Ontvangen artikelen – die niet eerder elders mogen zijn aangeboden – blijven twaalf maanden ter exclusieve beschikking van het Heraldisch Tijdschrift.

In die periode en na plaatsing kunnen auteurs hun artikel niet elders aanbieden, ook niet in gewijzigde vorm. Auteurs zien af van enige vorm van vergoeding en het HT mag de tekst ongevraagd herdrukken zoals in bundels, e.d.

Grafische productie: Stip.nl - Driebergen
ISSN: 1381-6675

Voor aanmelden als lid van de Nederlandse Genealogische Vereniging: ledenadministratie@ngv.nl

Het orgaan van de NGV voor wapen-registratie en advies daarbij, is het Nederlands College Heraldiek, secretaris: drs. W.M.T. van Zon, info@heraldiek.ngv.nl

Van de redactie

Met de gelukwensen voor een nieuw heraldisch jaar, is hier het eerste nummer van de 26ste jaargang. De HT-redactie is vol goede moed voor een volgende 25 jaar. Wij sluiten aan bij het thema Zeeland, zoals ook in Gens Nostra. Hoewel in veel Zeeuwse wapens de golvende baren een rol spelen, blijkt bij nadere studie dat de wapenspreuk Luctor et Emergo echter betrekking heeft op de strijd tegen de Spanjaarden in de Tachtigjarige Oorlog en niet op de strijd tegen het water.

Het Nederlands College Heraldiek heeft een nieuwe weg ingeslagen met de – al dan niet matrilineair vererfbare – wapens voor vrouwen, zoals met dat voor de dochters Westra, zie bladzijden 10 en 11. Het schild wordt gedekt door een Venusschelp met een parel: een schitterend symbool uit de Griekse mythologie. Venus werd immers uit een schelp geboren, zoals op een schilderij van Sandro Botticelli (1445-1510) zo treffend is weergegeven.

Ten slotte nog een interessant artikel van Bernard Grothues over de Russische heraldicus Alexander Kurov die als ontwerper een geheel eigen kijk heeft op de heraldische vormgeving.

Veel leesplezier.

Hans de Boo, hoofdredacteur

Inhoud / Content

☐ J.A. de Boo, Zeeuwse heraldiek / <i>Heraldry in the province of Zeeland</i>	3
☐ International Heraldry Day 2020 in Wageningen Universiteit / <i>at Wageningen University</i>	6
☐ Robert van Dijk, Dieren in de militaire heraldiek / <i>Animals in military heraldry</i>	7
☐ Nederlands College Heraldiek, Drie nieuwe familiewapens / <i>Three new family coats of arms (Westra / Westra / Oostwegel)</i>	10
☐ Bernard Grothues, De nieuwe heraldische symboliek van Alexander Kurov / <i>The new heraldic symbolism of Alexander Kurov</i>	12
☐ Wandtapijt in Zeeuws Museum / <i>Wall tapestry Museum Zeeland</i>	16

Bij de voorplaat: Dit is het officiële wapen van Zeeland, zoals het voorkomt in uitgave Gemeentewapens van Nederland (1914-1980), naar de afbeeldingen in het register van de Hoge Raad van Adel, opnieuw getekend door Jack Jacobs. Op de achtergrond: de Zr. Ms. Zeeland, P841, patrouilleschip.

Wapen van Zeeland

Het oudste wapen van Zeeland, of van Willem II (1227-1256), graaf van Holland en Zeeland, komt uit de *Historia Anglorum* (1259) van de Engelse Matthew Paris, abt van St.-Albans. Het schild is doorsneden, boven in rood een halve uit de snijlijn komende gouden leeuw, onder effen blauw. Bijschrift: *Scutum Willelmi Comititis*. Omdat het afgebeeld is naast dat van de graaf, kan er volgens Hubert de Vries niets anders mee bedoeld zijn dan het Zeeuwse wapen, zie afb. 1.

J.A. DE BOO

1. Wapen Willem II, graaf van Holland en Zeeland

We moeten dan nog twee eeuwen wachten voordat het Zeeuwse wapen opnieuw opduikt en wel op enkele miniaturen tussen 1447 en 1450 van de Bourgondische hertog Filips de Goede (1396-1467). De leeuw in het schildhoofd is nu van kleur verwisseld en wordt duidelijk die van Holland: rood op goud. Het onderste deel is dan blauw met zilveren golvende dwarsbalken. Het aantal wisselt, twee of drie. Onder zijn zoon en opvolger Karel de Stoute (1438-1477), ontwikkelt zich geleidelijk het

wapen met twee even hoge schildhelften en de leeuw *ten halve lijve* uitkomend.¹ Zie afb. 2.

In eerste instantie verscheen het Zeeuwse wapen nog te midden van dat van de andere gewesten als dynastieke parel aan de kroon van de Bourgondische hertogen, die daarmee hun gezag over de Nederlanden wilden demonstreren. In de zestienste eeuw kwam daar geleidelijk aan verandering in, toen Zeeland zijn eigen munten en penningen liet slaan. Het wapen moest door de muntmeesters op een klein oppervlak worden afgebeeld. Dat had duidelijke gevolgen voor de afbeelding. Het aantal golvende balken verminderde en de rechte doorsnijdingslijn verdween, zodat de leeuw nu direct oprees uit de golven. In 1586 werd dat voor het eerst onder woorden gebracht met het omschrift *LUCTOR ET*

3. Wapen Zeeland, gevelsteen Koorkerkhof Middelburg

EMERGO waarmee het wapen zijn definitieve allusieve betekenis kreeg.² Zie afb. 3.

Zeeuwse heraldiek

Wanneer in de heraldiek van een regio een bepaald wapenfiguur meer dan gemiddeld voorkomt, dan spreekt men van *streekwapens*. Die zijn dus kenmerkend voor die streek. Ook de Zeeuwse heraldiek – en ten dele die van de Zuid-Hollandse eilanden – kent zulke *stukken*.

Golvende dwarsbalken

Een belangrijke bron voor de Zeeuwse wapens is de *Nieuwe Cronyk van Zeeland* van M. Smallegange, uitgegeven in Middelburg in 1700; de titelplaat vermeldt 1698. Op twee pagina's

2. a. Miniatuur folio 6 Codex 2549 uit 1450 (Nationale bibliotheek van Oostenrijk)
b. Ets van de Meester W.A. uit 1468, huwelijk van Karel de Stoute en Margaretha van York. (Kon. Bibliotheek Brussel) (Fragment)
c. Codex 242 10C 3 uit 1473. (Museum Meermanno Westrenianum, 's-Gravenhage)

4. Wapen Sabbinge

5. Wapen Cats

6. Paal boven water

7. Wapen Klaaskinderkerke

8. Wapen Heer Claes van Reymerswale

9. Wapen Soetelingskerke

10. Wapen Noordwelle (Welle van Cats)

11. Wapen Wissekerke

staan 162 wapenschildjes van Landen en Heerlijkheden Bewester-schelde en Beoosterschelde. Daarvan vertonen er 21 één of meer golvende dwarsbalken en één heeft golvende palen, dat is 13,6 procent. Het oudste is dat van Sabbinge – de familienaam komt al in het begin van de dertiende eeuw voor – met *in zilver drie blauwe golvende dwarsbalken*. (afb.4).

Dat heeft model gestaan voor de andere, mogelijk zelfs het provinciewapen. De laatste heer Van Sabbinge, Reinier, had een dochter die in 1457 trouwde met Wolfert, de jongste zoon van Laurens van Cats, heer van Oostkerke. En ook dat geslacht voerde golvende dwarsbalken, zie afb 5.

De befaamde heraldicus R.T. Muschart (1873-1955) ging in zijn omvangrijke wapencollectie – die hij onder meer op afbeeldingen had gerangschikt – de geografische spreiding na van wapens met twee golvende dwarsbalken. De helft verwees naar Zeeuwse geslachten. Dat kon geen toeval zijn. Hij

veronderstelde zelfs dat ‘de beide machtige armen van de rivier de Schelde, daartoe aanleiding hebben kunnen geven en dus die twee golvende dwarsbalken als het ware de voorstelling van die beide Schelde-armen zijn?’³ Die conclusie lijkt me wat ver gaan, mede omdat Muschart er aan voorbij ging dat er ook relatief veel wapens voorkomen met meer golvende dwarsbalken. Maar in ieder geval, de kans dat golvende dwarsbalken verwijzen naar een Zeeuws wapen, staat als een paal boven water, zie afb. 6.

Zwaard en gesp

Het was Muschart al eerder opgevalen dat zwaarden en gespen, al dan niet in combinatie met elkaar of met andere stukken, eveneens meer dan gemiddeld voorkomen in Zeeuwse wapens.⁴ En ook hier geeft Smallegange hetzelfde beeld. Meestal betreft het één zwaard, recht op geplaatst met de punt omhoog (zeven van de negen), zie afb.7.

In de twee overige gevallen zijn het er twee, schuinkruislings geplaatst,

zowel omhoog als omlaag. Deze wapens gaan terug op dat van Reimerswaaal, dat al in een zegel uit 1416 voorkomt en dat op zijn beurt is ontleend aan dat van de heren van Reimerswaaal. Hun wapen *in rood twee schuingekruiselings geplaatste zilveren zwaarden met gouden gevest* is terug te vinden in verschillende middeleeuwse wapenboeken, zoals het *Wapenboek Beyeren* (1405) dat nu berust in de Koninklijke Bibliotheek, is gedigitaliseerd en op internet te raadplegen, zie afb. 8.

De gesp, die voornamelijk voorkomt op Noord-Beveland en Schouwen, kent drie typen; ovaal, rond of ruitvormig, zie afb. 9.

Ze zijn ontleend aan het wapen van de familie Van Welle van Cats, zie afb.10.

Ook is er het wapen van Wissekerke met een ruitvormige gesp, zie afb. 11.

De ambachtsheerlijkheden Zuidland en Nieuwekerke op Schouwen combineerden het zwaard met drie gespen, zie afb. 12.

In het wapen van de nieuwe gemeen-

12. Wapen Nieuwerkerke

13. Wapen gemeente Noord-Beveland (sinds 1995)

14. Wapen Duiveland (voormalig)

15. Waterschap Schouwen-Duiveland (in 1996 samengevoegd tot Waterschap Zeeuwse Eilanden, daarna tot Waterschap Scheldestromen)

16. De penning uit 1585, voor en achterzijde. Zeeuws Archief, Middelburg. *Autore Deo, favente Regina – Luctor et Emergo*

te Noord-Beveland zijn zowel de golvende dwarsbalken van Cats, als de gesp Wissekerke bewaard gebleven, zie afb. 13.

Ingehoekt

Het *ingevoekt* en *ingevoekt gedeeld* zijn schildverdelingen die vrij zeldzaam zijn. Het gaat om langwerpige driehoeken waarvan de basis gelegen is aan een van de zijden van het schild en de scherpe punt geheel of vrijwel geheel de tegenoverliggende zijde bereikt. Als de zo ontstane zigzaglijn midden over het schild loopt en de punten de zijden niet raken spreekt men van *ingevoekt gedeeld*, zie afb. 14.

Ingevoekt gedeeld van zilver en zwart – en niet rood zoals Smallegange het afbeeldt – is het wapen van Duiveland dat in veel territoriale wapens ter plaatse herhaald wordt, bijvoorbeeld in het wapen van het vroegere waterschap Schouwen-Duiveland, zie afb. 15. Het gaat terug op het wapen van de gelijknamige familie.

Schelpen

In een waterrijke provincie als Zeeland zou men relatief veel wapens met schelpen kunnen verwachten. Van de 792 familiewapens afgebeeld in het boek van Smallegange zijn dat er slechts 21, dat is drie procent. Daarmee onderscheidt Zeeland zich niet van andere provincies.⁵

Luctor et emergo slaat oorspronkelijk niet op de zee

Tot slot, even terug naar het begin, het wapen van Zeeland. Hierbij laat ik graag onze eindredacteur aan het woord. Het Wapen van Zeeland werd officieel vastgesteld bij k.b. van 4 december 1948, inclusief de wapenspreuk LUCTOR ET EMERGO (Ik worstel en kom boven). Het lijkt heel toepasselijk om deze spreuk te verbinden aan de strijd tegen het water, als het ware bevestigd door de Watersnood van 1953. Blijkens de tekst van de Koffie Hag-albums (vanaf 1925) gaat Sytze van der Laars (1891-1938) er dan ook van uit dat de spreuk staat voor de *eeuwige strijd tegen het water*. In het Zeeuwse volkslied (1919)

met de tekst van hoofdonderwijzer D.A. Poldermans (1877-1939) en muziek van Jan Morks (1863-1926), komt de regel voor: *Ik worstel moedig en ontzwem*.

Toch slaat de spreuk eigenlijk op de strijd in de Tachtigjarige Oorlog. Wij volgen de vroegere rijksarchivaris in Middelburg, dr. P. Scherft, die wijst op het jaar 1585, toen de Spanjaarden in Zeeland de grootste bedreiging vormden. In dat jaar lieten de Zeeuwse staten een penning slaan met aan twee zijden een doorlopende tekst, als volgt te lezen: AUTORE DEO, FAVENTE REGINA – LUCTOR ET EMERGO, zie afb. 16.

Wat een treffende getuigenis van dappere bestuurders: in het Latijn, dus gericht op heel Europa: *Door het gezag van God en met de gunst van de koningin kom ik boven*. Waarbij Elizabeth I van Engeland (1533-1603) als naaste buurvrouw soms een handje toestak. Het worstelen heeft dus oorspronkelijk niets met de zee te maken maar met de strijd tegen de Spanjaarden. De enkele spreuk LUCTOR ET EMERGO is ook op oude munten te vinden.

Rest ons nog te vertellen dat het Zeeuwse volkslied en ook het Zeeuws-Vlaamse volkslied dateren uit 1919, beide als - stevige - reactie op de Belgische plannen om Zeeuws-Vlaanderen te annexeren. Door de Nederlandse neutraliteit tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) bleek namelijk de haven van

Antwerpen moeilijk verdedigbaar waardoor België veel schade had geleden. Ook lieten de Belgen hun oog vallen op Zuid-Limburg om dan de Maasovergangen beter te kunnen verdedigen (!).

Bron van de afbeeldingen, voor zover niet reeds in de bijschriften vermeld: 1 en 2: www.hubert-herald.nl/Nede-Zeeland.htm; 4, 5 en 14: M. Smallegange, *Nieuwe Cronyk van Zeeland* (1700); 6, 7, 9, 10 en 11: S. G. van der

Laars (Hag-albums); 8: *Wapenboek Beyeren* (1405); 12, 13 en 15: *Databank Overheidsheraldiek*, Hoge Raad van Adel; 16: *Zeeuws Archief*, Middelburg.

Noten

1. F. J. van Ettö, 'De oudste afbeelding van het wapen van Zeeland, *De Nederlandsche Leeuw* (DNL) (1976) 368-372. Dezelfde, 'De Bourgondische oorsprong van enige provinciewapens in Nederland en België'. *Archief van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* (1979) 127-157.
2. P. Scherft, 'Luctor et emergo, 1586-1634'. *Archief van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* (1979) 158-185.
3. Muschart, R.T., 'Twee golvende dwarsbalken in Zeeuwse wapens', *DNL* (1927) 143-145.
4. Dezelfde. In: 'Het zwaard en de gesp als wapenfiguren in Zeeland', *DNL* (1927) 43-47, 89.
5. Schutte, O. 'Regional arms in the Netherlands' in *Regionale heraldiek en streekwapens, Congresverslag van het XXe Internationaal Heraldisch Colloquium*, (Groningen 2001) 220-235.

Ingezonden mededeling:

International Heraldry Day 2020 in Wageningen Universiteit

In 2020 wordt een mini-symposium gehouden op vrijdag 12 juni. Dus geen duur meerdaags congres voor officials, maar een informele internationale ontmoeting voor enthousiaste belangstellenden in de heraldiek. Ook geen openingsceremonie, niet op een kasteel, geen lunch of diner, maar wel met kwalitatieve lezingen in een moderne universitaire omgeving en voldoende tijd voor sociaal contact en een ambachtelijke heraldische markt. Een symposium dat de

trend kan zetten voor andere internationale symposia.

Praktische informatie: Vrijdag 12 juni van 09.00 – 17.00 uur. Locatie: Gaia-gebouw, Wageningen Universiteit, Nederland. In twee zalen: een voor de lezingen met moderne audiovisuele hulpmiddelen, en een voor de heraldische markt. De kosten bedragen slechts € 10,- per deelnemer, inclusief koffie/thee. In het gebouw is catering aanwezig voor de lunch (betaling uitsluitend met pin).

De voertaal is Engels, er is geen vertaling. De lezingen duren elk 20-30 minuten. Het programma komt in een volgend Heraldisch Tijdschrift. Een van de sprekers is dr. Ralf Hartemink over overheidsheraldiek. Zij die een lezing willen houden, worden verzocht dit aan te geven op het aanmeldingsformulier. Geen lezingen over vlaggen of genealogie. De papers van de inleiders verschijnen niet in druk, maar worden geplaatst

op de website Heraldry of the World. Contactadres:

ihd2020@heraldry-wiki.com

Wageningen en het nabije Ede hebben goede hotels en de studentenstad Wageningen heeft restaurants in alle prijsklassen. De campus is goed te bereiken per auto, maar ook met openbaar vervoer.

Aanmeldingen s.v.p. per formulier via: forms.gle/mhVoMq2hR3AfEcWz8

Gaia gebouw (101) op Campus Wageningen Universiteit

...Mythische krachten:

Dieren in de militaire heraldiek

Het Heraldisch Tijdschrift maakt een uitstapje naar een bijzonder terrein van de heraldiek, de militaire heraldiek. Het meest sprekend zijn in dat verband afbeeldingen van dieren, zowel van echt bestaande als van fabeldieren.

ROBERT VAN DIJK

Dieren symboliseren in de heraldiek – maar ook daarbuiten, zoals bij Afrikaanse maskers – een geheimzinnige kracht die de mens zou beschermen, of waarmee de mens zich vereenzelvigd. Voor de middeleeuwse geleerde Bartolo de Sassoferrato (1313-1357) moesten dieren in de heraldiek altijd krachtig voorwaarts en bewegend worden uitgebeeld, dus heraldisch naar rechts. Dat expressieve is vooral van toepassing op roofdieren, zoals de leeuw. Kijk maar eens naar de Leeuw van Vlaanderen (Robrecht van Bethune, 1249-1322). Hij liet zich zijn bijnaam graag welgevallen. Zijn aanhangers noemden zich 'kluwaards' naar de machtige poten van het dier, waarmee zij de 'leliaards' (de Franse overheerser) te grazen zouden nemen. De Guldensporenslag op 11 juli 1302, zou je wel een stevige heraldische dag kunnen noemen.

En ook zijn dierfiguren in de Nederlandse militaire heraldiek volop aanwezig. Een keuze daaruit was niet moeilijk. Het gaat om roofdieren, maar ook om hele slimme andere, met een specifiek karakter om je als groep mee te vereenzelvigen.

Sommigen zouden militaire emblemen – omdat daarin het klassieke schild is vervangen door een rond schild – niet als heraldiek willen bestempelen. Omdat bij de emblemen de andere elementen van een klassiek heraldisch wapen toch aanwezig zijn, evenals de aanpak en nota bene de Hoge Raad van Adel (HRvA) over de militaire emblemen adviseert, volgen hier voorbeelden met

dieren waarvan je vrolijk kunt worden. Dit artikel beperkt zich tot tien voorbeelden bij de Koninklijke luchtmacht, de KLu, zoals luchtmachtmilitairen dat zeggen. Intussen heeft de luchtmacht tientallen emblemen in gebruik omdat ook de kleinste eenheid een herkenbaar symbool wil gebruiken.

Allereerst hier natuurlijk het algemene luchtmachtembleem, zie afb. 1. Een rond schild van oranje, omgeven door een aansluitende goud-omzoomde blauwe band, waarop in Latijnse gouden letters de spreuk. De vertaling: Gering in aantal, groot in daden. Over alles heen een vliegende gouden adelaar. Het geheel gedekt door een koninklijke kroon van goud. Onder het schild een goud omzoomd blauw lint, waarop in goud: KONINKLIJKE LUCHTMACHT. Over dit lint hangen de aan de schildzoom bevestigde versierselen van de Militaire Willemsorde 4^e klasse (ontvangen in 1963).

Geen folklore

'Luchtmacht-emblemen zijn geen uiting van folklore, zij karakteriseren op symbolische wijze het betreffende luchtmachtonderdeel', aldus dr. B. Schoenmaker.¹

Alle emblemen – handig dat in de militaire omgeving niet het woord 'wapen' wordt gebruikt – zijn voorzien van de vastgestelde omlijsting en waar sprake is van een embleem-spreuk, is die op goud met zwarte

1. Luchtmachtembleem met spreuk
PARVUS NUMERO MAGNUS MERITO

letters. De redactie van HT – in navolging van Rietstap (1828-1898) – gebruikt uitsluitend de hedendaagse benamingen voor de kleuren. De hierna volgende selectie is gemaakt op basis van het dierentema met de meest uitgesproken afbeeldingen, waarbij enig sentiment betreffende de eigen militaire diensttijd van de auteur niet was te vermijden.

Het roemruchte 322-squadron – een Nederlands jachtvliegsquadron opgericht in Groot-Brittannië – kent een embleem met in zilver een roodstaartpapegaai in natuurlijke kleuren, op een gouden stokje, zie afb. 2. De embleemspreuk dateert uit 1943. Afgebeeld is het wapen in de oude Britse omlijsting ('crest'); tegenwoordig wordt de voorgeschreven Nederlandse KLu-omlijsting gebruikt, zoals bij de overige emblemen. De papegaai is een mascotte met de naam Polly Grey, in 1943 meegebracht door één van de officieren-vlieger.

2. Het 322-Squadron met spreuk NIET PRATEN MAAR DOEN

3. Vliegbasis Leeuwarden met spreuk AMICIS INIMICIS PROMPTUS

4. Vliegbasis Eindhoven, met spreuk WERE DI

Het bijzondere is dat het embleem aan het squadron werd toegekend door koning George VI, waardoor dit oorspronkelijk de hier afgebeelde keizerskroon droeg, later vervangen door de Nederlandse koningskroon (1959). Het is niet bekend of de eerste papegaai zelf ook kon zeggen: NIET PRATEN, MAAR DOEN. Tot op de dag van vandaag is er altijd een Polly als levende mascotte bij het squadron ingedeeld. Overlijdt deze, dan volgt een ludieke uitvaartplechtigheid en wordt een nieuw dier aangeschaft. Volgens Rolf de Winter van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie is het 322-squadron thans toe aan Polly VII.

De vliegbasis Leeuwarden voert in rood een gevleugelde draak van goud, met de spreuk in vertaling: VOOR VRIEND EN VIJAND PARAAAT, zie afb. 3. Hoezo, geen folklore, kun je roepen als je verneemt hoe onder meer de kroniek van Pierius Winsemius (1622) over de vliegende draak van het Rode Klif te Gaasterland tot deze afbeelding heeft geleid. De draak zou zijn verschenen in het jaar vier na Christus. Dus Pierius had het van horen zeggen. Niettemin is zijn beschrijving uiterst plastisch. Een paar zinnen uit zijn relaas '*Desen affgodt sijnde buiten twyffel een onsuyvere geest... nadat het drie dagen 't vuer vlams wyse uytgheworpen hadde..... ende 'd Slanghe is wederom in het Clyf alwaer hy uyt ghecomen was... ingevaren*'.

Daarna werd de draak nauwelijks nog gezien, maar in het jaar 207 volgens de kroniek, sloegen in Gaasterland nog duidelijk de vlammen uit. Bij de luchtmacht zou je dat een naverbrander noemen. Bij nader inzien had de draak een goede kant, want ook gaat het verhaal dat hij het plaatsje Molkwerum (Gaasterland) zou beschermen tegen uit de Zuiderzee opkomende onweersbuien. Dus bleek de draak op positieve wijze te verbinden met het luchtruim van Friesland. Daarmee ging hij als vanzelf lijken op de vliegtuigen van vliegbasis Leeuwarden, die zich verheffen in de lucht, net zo onverschrokken als de draak in zijn beste dagen.

WERE DI onder het wapen van **Vliegbasis Eindhoven** is Middelnederlands voor verdedig U. Het embleem is: in zilver een wolvenkop in zwart met opengesperde muil, waaruit een rode tong. Hoe een betrekkelijk jong krijgsmachtdeel als de luchtmacht, sierlijk kan teruggrijpen op historische gegevens. Het was de wapenspreuk zoals hertog Jan van Brabant die voor het eerst gebruikte in de Slag bij Woeringen, 5 juni 1288. De vliegbasis verwijst hiermee naar haar verbondenheid met de Brabanders.

Het 931 Squadron: In blauw een octopus van zilver, houdend tussen zijn tentakels een bliksemschicht van goud, lopend van linksonder naar

rechts-midden. De militaire heraldiek wordt niet gehinderd door geijkte afbeeldingen, blijkt hier. De loftuiting bij de ingebruikneming van het embleem noemt de octopus veruit de intelligentste van de weekdieren, die zich met zijn tentakels met veel zaken tegelijk kan bezighouden en zich volhardend met zijn zuignappen kan vastklampen. De taak van het squadron is dan ook het operationeel houden van de vliegbasis en alle ondersteunende diensten te laten samenwerken, een allround manager eigenlijk.

Het 298 squadron heeft In blauw een gouden libel, een artillerie-projectiel van goud meevoerend. De spreuk (sinds 1959) is in vertaling: NIETS IS ONS TEVEEL, om aan te geven hoe moeilijk of vreemd de opdracht ook, deze zal worden uitgevoerd. De libelle is een licht dier met grote ogen en vergelijkbaar met lichte vliegtuigen, die waarnemingen verrichten voor de artillerie van de landmacht. Vroeger werd gevlogen met Piper Cubs, tegenwoordig is dit een helikoptersquadron.

Het embleem van **het 299 squadron** – het broertje van 298 squadron – is in zilver een omgewende sprinkhaan in natuurlijke kleur. De embleemspreuk (uit 1959) luidt in vertaling: LICHT MAAR NIET GERING. Eerder gebruikte men lichte vliegtuigjes, zoals

5. Het 931 Squadron met spreuk WAAKZAAM EN VASTHOUDEND (1999)

6. Het 298 Squadron met spreuk NIHIL NOBIS NIMIUM MINIMUM

7. Het 299 Squadron met spreuk LEVIS SED NON PARVUS

8. Het 529 Squadron met spreuk SEMPER VIGILANS

9. Het 519 Squadron met spreuk WAAKZAAM EN DOELTREFFEND

10. Het 940 Squadron, met spreuk TOT UW DIENST

de Piper Cub; thans is het net als 298, een helikoptersquadron.

Het 711 squadron heeft een embleem met in blauw een kruisspin van goud, het achterlijf gevlekt van zilver met een kop van zilver en zwart. Gezeten in het midden van een uit de rand komend web van goud. De spreuk uit 2008 is in vertaling: Altijd waakzaam. Dit squadron is verantwoordelijk voor het voeren van de luchtverkeersleiding en luchtgevechtsleiding. Tevens verzorgt het de opleidingen voor het gevechts- en luchtverkeersleidingspersoneel.

Het 519 squadron heeft als embleem in blauw een afgerukte havikskop van goud, gebekt van zilver en rood getongd. Het gaat om een reservistensquadron, maar met een lange traditie; zo verwijst het getal 19 nog naar een squadron van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger. Het embleem werd eerder door voorgangers van dit squadron gebruikt, zoals door de squadrons met geleide wapens, de Hawk-raketten. Via het Engels was het toen een sprekend wapen.

Noot

1. Prof. dr. B. Schoemaker, directeur Nederlands Instituut voor Militaire Historie in de reader *Emblemen bij de Koninklijke luchtmacht*, Den Haag, 2017.

Het 940 squadron voert in rood een zwarte mier, met trekkende lijnen in zilver. Het is een logistieke eenheid, die zich graag vergelijkt met de geordende samenleving van insecten die elkaar bijstaan in nood en met eigen leven hun nest verdedigen. Binnen de kolonie worden inlichtingen snel doorgegeven en dat over een grote afstand. Een club waar teamwork voorop staat, ingesteld in 1995.

Wij hebben hier een greep gedaan uit een veel groter aantal emblemen. Wie ze allemaal wil zien, raadpleegt de website van het Ministerie van Defensie.

WESTRA (Breda, Noord-Brabant)

Beschrijving:

Schild: gedeeld: I. in goud de Friese zwarte halve adelaar, komende uit de deellijn; II. in rood een staande zilveren knobbelzwaan, vergezeld boven van twee gouden klaverbladen naast elkaar. Helmteken: een gouden zespuntige ster.

Dekkleden: rood, gevoerd van goud. Devies: VIM IGNIS DOMANS.

Dit wapen is in 2018 in samenwerking met aanvrager ontworpen door René Vroomen te Echt ten behoeve van de aanvrager en zijn naamdragende nakomelingen. Aanvrager stamt af van Sijtse Wopkes, zoon van Wopke Lieuwes en Willemke Jans, geboren te Opeinde, gedoopt te Oudega (Smallingerland, Fr.) op 29 juni 1714; getrouwd aldaar op 29 mei 1746 met Trijntje Hendriks, geboren Opeinde.

Hun zoon Hendrik nam bij de naamsaanneming in 1811 de naam Westra aan: Hendrik Sietzes Westra, geboren te Oudega in 1758, overleden aldaar op 15 juni 1834; getrouwd met Antje Fokes, geboren Opeinde in 1762, overleden te Oudega op 20 april 1821.

Geregistreerd op verzoek van Jan-Willem Westra geboren te 's-Gravenhage op 22 januari 1951, wonende te Geleen, zoon van Eduard Westra en Cornelia Johanna de Noo.

Registratie NRF 2018.278, Amsterdam, 14 november 2018.

WESTRA dochters (Breda, Noord-Brabant)

Beschrijving:

Schild: ovaal; gedeeld: I. in goud de Friese zwarte halve adelaar, komende uit de deellijn; II. in groen een staande zilveren knobbelzwaan, boven vergezeld van een zilveren zespuntige ster en een gewende gouden wassenaar naast elkaar. Schilddekking: het schild gedekt met een St.-Jakobsschelp met een parel ervoor, alles in natuurlijke kleur. Schelpteken: een gouden zespuntige ster. Schildkleden: groen, gevoerd van goud.

Devies: VIM IGNIS DOMANS.

Dit wapen is in 2018 in samenwerking met aanvrager ontworpen door René Vroomen te Echt ten behoeve van de dochters van de aanvrager. Jan-Willem Westra trouwde te Eindhoven op 2 juni 1981 met Johanna Wilhelmina Stevenhagen, geboren te Eindhoven op 7 juli 1948, overleden te Sittard-Geleen op 27 juni 2008, dochter van Pieter Gerrit Stevenhagen en Grietje van der Hart; zij kregen drie dochters, allen te Breda geboren: Christina Cornelia Wiep Westra, op 12 april 1982; Cornelia Elisabeth Willemine Westra, op 24 mei 1984; Johanna Wilhelmina Westra, op 4 maart 1986. Zij kunnen dit wapen voeren.

Geregistreerd op verzoek van Jan-Willem Westra geboren te 's-Gravenhage op 22 januari 1951, wonende te Geleen, zoon van Eduard Westra en Cornelia Johanna de Noo.

Registratie NRF 2018.279, Amsterdam, 14 november 2018.

OOSTWEGEL (Valkenburg a/d Geul, Limburg)

Beschrijving:

Schild: gedeeld: I. in blauw in de schildhoek een gouden lelie; II. in rood in de schildhoek een zilveren vijfpuntige ster; over de deellijn een gouden burcht met drie kantelen, de poort geopend en de twee vensters verlicht van het veld en in de schildvoet twee golvende versmalde zilveren dwarsbalken.

Helmteken: een omgekeerde zilveren degen met gouden gevest en beugel, tussen een vlucht van blauw en rood. Dek-kleden: rechts: blauw, gevoerd van goud; links: rood, gevoerd van zilver. Devies: DE OMNIBUS CERTANDUM.

Dit wapen is in 2016 voor de aanvrager ontworpen door René Vroomen te Echt, tevens ten behoeve van de naamdragende nakomelingen van de aanvrager. Aanvrager stamt af van Haermen Oost Weegele (Herman Cornelisen), geboren op Oost Weechele (hoeve), gedoopt te Colmschate op 11 juli 1665, zoon van Cornelis Jansen op Oost Weechele en Elske NN. Herman woonde te Deventer, begraven aldaar op 20 november 1752; trouwde (2e) te Colmschate op 3 oktober 1694 met Elisabeth Jansen Stegeman, geboren circa 1675, overleden voor 11 juni 1712, dochter van Jan Willemssen op de Stege in Weechele onder Colmschate. Een tak van deze familie vestigde zich te Amsterdam en van daaruit enkele generaties later onder andere in Zuid-Limburg.

Geregistreerd op verzoek van Camille Léon Joseph Marie Oostwegel, geboren te Heerlen op 10 februari 1950, wonende te Valkenburg a/d Geul, zoon van Jozef Hubert Maria Oostwegel en Maria Josephina Cornelia Hardy.

Registratie NRF 2018.280, Amsterdam, 14 november 2018

Motivering:

De familie Oostwegel in de regio Deventer, ontleent haar naam aan de hoeve Oost Wechel, verklaard als "stenen huis aan een doorwaadbare plaats". Dit wordt verbeeld door de burcht en de golven. De burcht verwijst naar kastelen, kloosters en boerenhoeven, gerestaureerd door de Camille Oostwegel. De geopende poort staat voor zijn gastvrijheid.

Venus in Venusschelp, fragment uit Geboorte van Venus door Botticelli

Vrouwenwapen Westra Venusschelp met parel

De ontwerper van het wapen voor de zusters Westra heeft een gelukkige greep gedaan in buitenlandse archieven uit de achttiende eeuw. Toen paste William O'Kelly van Aghrim een enkele keer boven een wapen voor een vrouw een Venusschelp met parel toe. Hij werkte tussen 1707 en 1751, het jaar van zijn dood, als Wappeninspektor voor de Duitse keizer Karel VI (1685-1740). Na hem zagen zijn opvolgers het mooie er niet van in, want die gingen weer over tot de orde van de dag bij wapens voor vrouwen, namelijk geen schilddekking, of het kroontje van hun adellijke rang. Ook werd het steeds meer gebruikelijk om ovale schilden te gebruiken bij gehuwde vrouwen en ruitvormige voor ongehuwde vrouwen.

De schelp met de parel is kunsthistorisch en qua symboliek de mooiste denkbare oplossing boven een vrouwenwapen. Immers vrouwen en geestelijken – als non-combatanten – moesten natuurlijk geen wapentuig voeren; dat typisch iets was voor ridders.

Dat nu pas in de achttiende eeuw de schelp met parel opdook, maar al snel weer werd vergeten, heeft alles te maken met het feit dat de vrouw niet als eigenstandig werd gezien, maar ondergeschikt aan de man, vader of echtgenoot. Dit kun je doortrekken tot het adelsrecht en het erfrecht. Ook voerden ongehuwde vrouwen wel zogeheten verwachtingsschilden, gedeeld, met in een helft het familiewapen van hun vader en waarin de andere helft blanco was gelaten, zodat dit na huwelijk het wapen van de echtgenoot kon tonen. ■

De nieuwe heraldische symboliek van Alexander Kurov

Men kan wel zeggen dat de Russische heraldicus Alexander Kurov een van de eerste vertegenwoordigers is van nieuwe zinnebeelden in de heraldiek. Hij maakt deel uit van een kleine groep vernieuwers die levendige heraldiek aan de identiteit van Rusland wil toevoegen.

BERNARD GROTHUES

1. Wapen groothertogin Maria Vladimirovna

Kurov werd op 20 augustus 1973 in St.-Petersburg geboren. Zijn interesse voor heraldiek gaat terug tot zijn kindertijd toen hij een merkwaardige allesoverheersende passie ontwikkelde voor taal en allerlei alfabetten, beeldschriften, symbolen en soorten van ideografie.

In de laatste twee decennia, na het ineensinken van het communisme in Rusland en in Oost-Europa en de ontwikkeling van het internet, lanceerde hij met zijn jeugdvriend Alexander Boitsov in 1999 de eerste Russische website gewijd aan de geschiedenis van de heraldiek. Eerder had hij al in een biografie geschreven over 'De nobele kunst van de heraldiek sinds 1988'.

Alexander Kurov heeft op het ogenblik een adviserende rol bij de heraldische afdeling van de kanselarij van hare Keizerlijke hoogheid Groothertogin Maria Vladimirovna van het Huis Romanov. Voor haar wapen zie

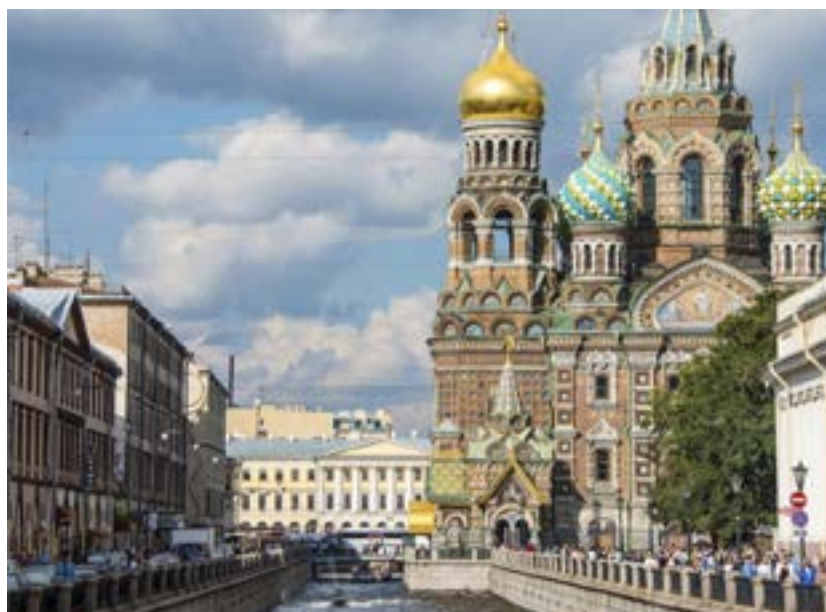
afbeelding 1. Voor zijn functie werd hij persoonlijk geadeld.

In 2002 emigreerde Alexander Kurov naar Duitsland waar hij tegenwoordig in Wismar woont.

Diepe teleurstelling over de mislukte democratische hervormingen in Rusland na het ineensinken van de communistische dictatuur, evenals de vrees voor een totalitair regime dat onder een nieuwe vlag zou terugkeren, heeft het gezin Kurov tot emigratie gedreven. Een moeilijke en pijnlijke keuze. Echter, de familie Kurov was altijd al gericht op de Europese cultuur. Sommige van zijn verwanten emigreerden eerder naar het westen. Zijn neef, overgrootmoeder en haar man stierven bijvoorbeeld bij de ramp met

de Titanic in 1912. De familie had eerder al langdurige en gevarieerde culturele banden met Duitsland. Een andere overgrootvader van hem was onder andere hoofd van een handelsdelegatie bij de ambassade van Sovjet-Rusland, kort voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog en woonde in Berlijn. Zijn vader sprak goed Duits en bezocht in de late jaren zestig vele malen West-Duitsland als assistentkapitein op toeristenschepen.

Eigenlijk is Alexander Kurovs eerste interesse in de heraldiek ontstaan bij het zien van plaatjes daarvan in een Oost-Duits kindertijdschrift. Toen de familie aan het begin van de 21ste eeuw naar Duitsland emigreerde, hebben ze tevens afscheid genomen van hun laatste illusies. Zij verlieten

2. St.-Petersburg, Basiliek van het Heilig Bloed, gebouwd op de plek van de moord op Alexander II

3. Alexander Kurov in zijn werkkamer

het geliefde Sint-Petersburg, waar Alexander middelbaar onderwijs had gevolgd en verhuisden naar de kleine Duitse stad Wismar aan de Oostzee, waar ooit op een scheepswerf een cruiseschip van zijn vader was gebouwd. De belangrijkste figuur op het wapenschild van Wismar is een zeilboot, die ook terug te vinden is in zijn eigen wapen. Alexander Kurov is lid van de Britse Society Heraldic Arts, The American Heraldry Society, de Duitse Heraldische Gemeinschaft Westfalen en de Internationale Associatie van Amateurs in de Heraldiek.

Filosofische visie op de heraldiek

'Wat mijn heraldisch werk onderscheidt, is de nadruk die ik leg op de beïnvloeding van het onderbewuste. In tegenstelling tot het gebruik van heraldische verschijningsvormen zoals balken, kepers of kruisen streef ik naar het uitbeelden van levend theater met acteurs, gecombineerd met heraldische symbolen. Zij spelen en vertellen het verhaal van de drager van het wapen. In elk wapen zien we daarom niet alleen een zinnebeeld of een insigne, maar beelden die tot nadenken stemmen en spelen met de verbeelding van de toeschouwer en zo een blijvende indruk nalaten. De wereld van de heraldiek wordt

bewoond door majestueuze dieren en mythische beesten. Het is een rijk van tijdloze verhalen en grootse schoonheid. Elk wapenschild is daarom een deur naar een levend land van wonderen en ik moedig u aan om die deur te openen.' Kurov legt uit: *'Als ik aan een nieuwe wapenopdracht ga werken, ga ik op zoek naar een verhaal. Wij hebben geen wapens meer nodig om elkaar te identificeren in de strijd of als teken van identificatie. Daarom vragen sommige opdrachtgevers geen wapen meer met een militair, politiek of sociaal motief, maar een met spirituele inhoud. Jarenlang heb ik nieuwe wapens gecreëerd voor mensen uit verschillende landen en kwam ik tot de conclusie dat een eenvoudig traditioneel wapen niet meer aan hun verlangens voldeed. Een wapen met enkele geometrische patronen is niet meer voldoende. Ik ben er van overtuigd dat moderne heraldische wapens geen Legoland van vormen moeten zijn. In plaats daarvan moet het wapen een soort van zender zijn. Het wapen moet kunnen praten. Om dat doel te bereiken wil ik het hoofdidee duidelijk maken, zodat zonder speciale toelichting de betekenis van het wapen kan worden begrepen. Wat heeft het voor zin om bijvoorbeeld biografische gegevens in het wapen te coderen? Ik ken bijvoorbeeld een*

4. Wapen stad Wismar (Mecklenburg-Voor-Pommern)

5. Wismar is de woonplaats van Kurov

wapen waarin twee rozen bedoeld zijn om twee dochters van de wapendrager te symboliseren en tegelijkertijd stond de roos voor zijn echtgenote met haar voornaam Rosa. Maar wat kan een buitenstaander daarin zien? Slechts twee rozen. Daarom ga ik wanneer ik aan een nieuwe wapenopdracht begin, op zoek naar een onderwerp met een verhaal. Dat maakt mijn taak overigens behoorlijk gecompliceerd, omdat we wel vaste heraldische elementen moeten gebruiken. Mijn taak is het om samen met mijn opdrachtgevers wapens te ontwerpen, die een sleutel vormen naar hun eigen innerlijke wereld en die de eeuwen zullen overleven".

Nu via de sociale media zijn werk bekend is geraakt, vormt zich een rij van opdrachtgevers aan de deur van Alexander Kurov die allen graag zo'n wapen willen bezitten. Kurov nodigt jonge begaafde heraldische kunstenaars uit om eenzelfde weg te volgen. Spiritualiteit is voor hem een belangrijk aspect van de heraldiek.

Vanwege deze filosofische en spirituele benadering en de tijd die hiermee is gemoeid, ontwerpt hij niet meer dan zes of zeven wapens per jaar. Een andere reden is de geavanceerde en samengestelde technologie die Kurov heeft ontwikkeld, gebruikt en heeft verbeterd. Dat vereist tientallen uren van nauwgezet werk. Daardoor kan de creatie van zo'n 'heraldisch meesterwerk' voor veel van zijn potentiële opdrachtgevers een niet-gerealiseerde droom blijven. Hierna volgen enkele voorbeelden van wapens door Kurov ontworpen.

Wapen Rick Edward Kasperek (Midland, Texas)

6. Wapen Kasperek

Wapen: in rood en goud omrand een dubbelstaartige leeuw van zilver, houdend tussen zijn poten drie gouden sleutels met baard in waaivorm naar beneden gericht. In het hoofd een achtpuntige ster van goud. De ster is o.a. een toespeling op Caspar, een van de drie wijzen uit het Oosten, die Christus in Bethlehem bezochten; **Helmteken:** een griffioen in zilver met gouden vleugels en staartpunt, met in zijn klauwen een roos van goud. **Dekklleden:** rood gevoerd van goud. **Wapenspreuk:** HONORIS CAUSA (Ter wille van de eer).

Wapen Andrew Andersen (Canada)

7. Wapen Andersen

Wapen: in blauw een steigerende eenhoorn met gouden hoorn, manen en staart in zilver, bereden door een jonge vrouw in lang rood gewaad, houdend in haar rechterhand een kruis en in haar linkerhand een omgekeerd hoefijzer in zilver.

Helmteken: een uitkomende adelaar van zilver, goud gesnaveld, rood gebekt tussen een rood gewei.

Dekklleden: blauw, gevoerd van zilver.

Wapenspreuk: FORTIS FORTUNA ADJUVAT (Het geluk helpt de dapperen). Het wapen is geïnspireerd op voorouders afkomstig uit de Poolse adel.

Wapen Alexander Kurov (Rusland)

8. Wapen Kurov

Wapen: in zilver een open poort met zilveren kantelen waarin een schip van goud met drie masten en zeilen van zilver en gewimpeld. In het schildhoofd in blauw tussen twee achtpuntige sterren een gezichtswassenaar in goud.

Helmteken: een moor met zilveren tulband en een waaier van struisveren, dragend een rood vest, bestikt met goud en een groen hemd.

Dekklleden: blauw gevoerd van goud.

Wapenspreuk: DIGNUS EST ROMANUS ESSE (Het is goed een Romein te zijn).

Wapen Michail Elichev (Rusland)

9. Wapen Elichev

Wapen: Op een scharlaken schild een doolhof van hagen van natuurlijke kleur met zilveren poorten en een hek van goud. In het midden een zilveren eenhoorn met hoorn, ogen, manen, staart en hoeven van goud. Links boven een gouden windroos.

Helmteken: een gouden wereldbol met windrichtingaanwijzer tussen twee vleugels van zilver.

Dekklleden: Oranje gevoerd van zilver.

Wapenspreuk: LONGO VIVAS TEMPORE ET BENE SIT (Leef lang en voorspoedig).

Wapen Kiril Bekulov (Litouwen)

10. Wapen Bekulov

Wapen: in zilver een gaande, gevleugelde leeuw in zwart op een zwaard van goud met in een ingebogen schildhoofd van purper en twee leliekruisjes van goud.

Helmteken: een gevleugelde ridder, in zijn rechterhand houdend een beker van zilver en goud met paarlemoer op de bekerrand, in zijn linkerhand houdend een dolk van goud.

Dekklleden: purper en blauw gevoerd van zilver.

Wapenspreuk: VERA VIRTUS IN TENEBRIS FLORET (Vastberadenheid bloeit in de duisternis).

Wapen A. Voronin (Rusland)

11. Wapen Voronin

Wapen: In zilver een zwarte adelaar met rode poten en snavel en gouden klauwen, gekroond van goud. In de gekanteelde voet van rood bezwaard met twee gouden zespuntige sterren.

Helmteken: een naar rechts gewende vlucht van zilver.

Dekklleden: Oranje gevoerd van zilver.
Wapenspreuk vertaald: PERSOONLIJK EN VOOR HET LEVEN.

Wapen P. Zubkowsky (Rusland)

12. Wapen Zubkowsky

Wapen: Doorsneden in blauw en groen. In de voet beladen met een gouden omgewende draak, beschooten door een boogschutter vanuit een ommuurd, gekanteeld kasteel, met links een oprijzende boom met gouden vruchten.

Helmteken: Vijf pauwenveren waarop een galopperende zilveren eenhoorn.

Dekklleden: blauw gevoerd van zilver.
Wapenspreuk: NON PARCATIS JACULIS (Spaar uw pijlen niet).

Wapen R. Berrisch (Duitsland)

13. Wapen Berrisch

Wapen: In zilver op een groene grond een groeiende natuurlijke loofboom met daaraan in een rood lint opgehangen gouden schild met een gaande beer.

Helmteken: Een gesloten vlucht met een rood kruis, belegd met zeven gouden bijen.

Dekklleden: Oranje gevoerd van zilver.
Wapenspreuk: VIVERE EST MILITARE (Het leven is een strijd) in gouden letters op een rood lint. ☑

Bronnen

- * Alexander Kurov: The Society of Heraldic Artists (The Heraldic Craftsman, April 2014, nr. 85);
- * kurov.site@gmail.com
- * inbox@excurs.ru
- * Alexander Kurov, Kapitänspromenade 18, 23966 Wismar (Deutschland).

Wandtapijt in Zeeuws Museum

Dit wandtapijt door Pieter Snijders (1740-1797) hing voorheen als schoorsteenstuk in de Statenzaal van de Abdij van Middelburg, maar bevindt zich thans in het Zeeuws Museum te Middelburg. Het gaat om het wapen van Zeeland, met de (historische) wapens van een aantal steden in Zeeland en voorts allegorische voorstellingen, wapenspreuken en een portret van Willem van Oranje. Naast het portret: links zijn wapen met wapenspreuk SAEVIS TRANQUILIUS IN UNDIS, met de ijsvogel boven zijn nest. In de rand van het tapijt de wapens van Middelburg, Goes en Vlissingen; rechts Zierikzee, Tholen en Veere. Naast het wapen van Zeeland bij wijze van schildhouders twee allegorische figuren: Neptunus met drietand en Mars met zwaard. Het Zeeuwse wapen werd eigenlijk pas in 1948 officieel voorzien van de twee schildhoudende leeuwen (zie voorplaat). Ten tijde van de Republiek werd het wapen soms gevoerd met allegorische figuren, maar nooit met schildhouders. Met dank aan Zeeuws Archief, Zeeuws Genootschap, Zelandia Illustrata, deel II, nr. 535-1.